

– завдяки електронним підручникам, якщо вони будуть викладені в мережі Інтернет, доступ до якісної освіти отримають діти з глибинки, або ті, які з якихось причин не можуть відвідувати школу.

Електронний підручник не зможе повністю замінити вчителя, але може спростити йому роботу, зробити її більш ефективною. Перспектива подальших досліджень – розробка принципів побудови такого підручника.

Список використаних джерел:

1. Вембер В. П. Навчально-методичні вимоги до електронного підручника. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наукових праць / Ред. рада. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. № 4 (11). С. 50–56.

2. Вембер В. П. Методичні основи проектування та використання електронного підручника з інформатики для загальноосвітньої школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія і методика навчання (інформатика) ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. К., 2008. 20 с.

3. Вембер В. П. Роль та місце електронного підручника в навчально-методичному комплекті з навчального предмета для загальноосвітньої школи. *Актуальні проблеми психології* : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. Максименка С. Д. Т. VIII, Вип. 6. К., 2009. С. 43–51.

4. Гризун Л. Е. Дидактичні основи створення сучасного комп'ютерного підручника : дисертація на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : 13.00.09 – теорія навчання / Гризун Людмила Едуардівна ; Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2001. 210 с.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ» – ВАЖЛИВА ЛАНКА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

Легостаєва Т. В.
(Дніпро, Україна)

Методика викладання біології – це галузь педагогічної науки, що сформувалась на основі педагогіки та біології та виділилась в окрему науку, яка розглядає раціональні способи керування процесом навчання, в результаті яких учні оволодівають свідомими і міцними компетенціями, необхідними для будь-якої освіченої людини.

Оскільки методика – педагогічна наука, вона будується відповідно до мети і завдань загальної шкільної освіти учнів у нашій країні і визначається основними закономірностями навчального процесу, але з урахуванням своєрідності вивчення біологічного матеріалу.

Методика як наука про систему процесу навчання засобами предмета біології розглядає зміст навчального предмету, форми та методи навчання і виховання, засоби та матеріальну базу [1, с. 5-11].

Отже, метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання біології та здоров'я людини у закладах середньої освіти» є отримання і усвідомлення студентами змісту та організації навчання під час викладання біології та основ здоров'я в середніх загальноосвітніх закладах, оволодіння педагогічними формами навчальної і виховної взаємодії з учнями.

Провівши аналіз успішності студентів третього курсу, які навчаються за освітньою програмою «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)», що опанували методику викладання біології та здоров'я людини у закладах середньої освіти і склали іспит з дисципліни, можна говорити про формування у них наступних програмних компетентностей: знання та розуміння предметної області (викладання біології та здоров'я людини) та професійної освітньої діяльності; розуміння теоретичних засад педагогічної діяльності, методів їх практичного застосування в освітньому процесі та прогнозування результатів творчої педагогічної діяльності; здатність застосовувати методичні прийоми та засоби навчання біології та здоров'ю людини, інноваційні методи навчання; здатність застосовувати знання і розуміння основних біологічних законів, теорій та концепцій у навчально-виховному процесі з біології та здоров'я людини; здатність використовувати методику формування фундаментальних біологічних понять, розвивати пізнавальний інтерес до біологічних знань; здатність до формування методичного забезпечення навчального-виховного процесу за різними розділами біології за загальноосвітніми і профільними програмами; здатність до застосування набутих педагогічних та спеціальних фахових знань для забезпечення якості освітнього процесу.

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів здійснювалась на основі результатів проведення поточного контролю знань: оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи у презентації-доповіді, календарно-тематичному плануванні, рецензії на шкільний підручник, у виконанні індивідуальних завдань (контрольної модульної роботи), складанні тестових завдань з біології, розробці плану-конспекту уроку, у питаннях семестрового контролю, а також оцінювання проведення уроку з біології. Підсумкове оцінювання проводилось у вигляді екзамену.

Рівень сформованості компетентностей у здобувачів вищої освіти відображається у програмних результатах навчання. Зокрема встановлено, що студенти оволоділи ґрунтовними знаннями предметної області, належно використовують фахову термінологію, ефективно і вільно передають ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами. Це підтверджується результатами написання контрольної модульної роботи і відповідями на практичних заняттях. 62,5% студентів групи отримали оцінку відмінно, 25% – добре і 12,5% – задовільно за ці види робіт; Демонструють знання методологічних основ викладання навчального предмету (біології та основ здоров'я), провідних ідей, понять, світоглядних переконань, сучасних концепцій у професійній діяльності вчителя. А саме, підготували і представили презентацію-доповідь за одним із питань для самостійного опрацювання з результатом: «відмінно» – 62,5%, «добре» – 37,5% студентів; застосовують набуті педагогічні та спеціальні фахові знання з метою підвищення ефективності навчально-виховного процесу з біології. За результатами написання рецензії на шкільний підручник 75% студентів отримали оцінку відмінно, 12,5% – добре і 12,5% – задовільно; впроваджують форми і методи контролю знань і вмінь учнів, методичних підходів до складання тестів і питань поточного та семестрового контролю з урахуванням рівня складності. Методику складання тестових завдань з біології за однією з тем підручника опанувало на оцінку відмінно 90% і на оцінку добре – 10% студентів групи; розробляють навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, адаптують загальні методичні вимоги до специфіки конкретної педагогічної ситуації. Календарно-тематичне планування склали на оцінку відмінно 62,5%, на оцінку добре – 25%, на оцінку задовільно – 12,5% бакалаврів; з розробкою плану-конспекту уроку з біології впорались на «відмінно» всі студенти групи.

За результатами спостереження, при проведенні уроку з біології на практичних заняттях студенти застосовують сучасні засоби навчання біології, засоби зображення й відображення біологічних об'єктів, сучасні технічні засоби навчання; застосовують сучасні методики викладання, демонструють розуміння дидактичних понять з методики в контексті навчання дисциплін з біології та здоров'я людини; демонструють знання будови живих організмів, їх систематики, фундаментальних біологічних властивостей і фізіологічних процесів та вміти їх застосовувати у навчально-виховному процесі з біології; моделюють різноманітні види навчальних занять та самостійну роботу учнів з метою поглибленого вивчення окремих тем з біології; використовують у навчальному процесі інтерактивні технології з метою реалізації особистісно орієнтованого підходу; аналізують світоглядні проблеми, приймають рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів, що

підтверджується високими балами – 75% – «відмінно», 25% – «добре».

Не суперечить результатам поточного контролю результат підсумкового контролю. Тож, екзамен склали на «відмінно» 62,5%, «добре» – 25%, «задовільно» – 12,5% здобувачів вищої освіти, що свідчить переважно про високий і достатній рівень досягнень студентів і засвоєння ними програмного матеріалу освітнього компонента.

Отже, сучасні умови суспільного розвитку України постійно потребують вдосконалення рівня підготовки майбутніх спеціалістів, підвищення рівня професіоналізму, компетентності, інтелектуальної культури вчителя. Завдання розвитку української освіти передбачають забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної та практичної підготовки фахівців. Саме на реалізацію цих завдань і спрямована методична підготовка майбутнього педагога, зокрема вчителя біології та основ здоров'я людини. Особливе місце у процесі підготовки педагогів в університетській освіті займає профільююча дисципліна «Методика викладання біології та здоров'я людини у закладах середньої освіти», яка є важливою ланкою в системі педагогічної підготовки студентів до роботи у навчальних закладах.

Список використаних джерел:

1. Вербицький В. В. Актуальні проблеми сучасної методики викладання біології в Україні: матеріали Всеукраїнського педагогічного практикуму для директорів обласних еколого-натуралістичних центрів (станцій юних натуралістів) «Світ творчості – 2018» [«Застосування інноваційних технологій в творчому розвитку особистості, як необхідної умови національно-патріотичного виховання»], (5-7 червня 2018 р.) / МОН України, НЕНЦ, Вінницька облСЮН. Вінниця, 2018. С. 5–11.

ЕЛЕМЕНТИ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У ВПРОВАДЖЕННІ ІННОВАЦІЙ

Литовко Д. М.
(Полтава, Україна)

Науковий керівник: Школяр Сергій Петрович – кандидат технічних наук, доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Розглядаючи маркетингові комунікації, формування на їх основі політики у впровадженні інновацій, в рамках системного підходу необхідно зазначити, що самі такі комунікації є частиною (підсистемою)